

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KSJAL/bdSsj3sy-UJ/22
Názov predmetu	systém slovenského jazyka III – syntax
Rozsah	2S
Počet kreditov	4
Vyučujúci	doc. Mgr. Katarína Žeňuchová, PhD., univ. prof. (prednášajúci), Mgr. Peter Gregorík, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):

A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

Absolvovanie 1 priebežného testu (40 %).

Záverečné hodnotenie

Absolvovanie 1 záverečného testu (60 %). Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):

A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

1. vedomosti: znalosť syntaktických vzťahov a spôsobov ich realizácie, znalosť štruktúry slovenskej vety a vetných členov, ako aj slovosledu, znalosť využitia interpunkcie na vyjadrenie syntaktických vzťahov v písanej komunikácii,
2. zručnosti: vedieť samostatne identifikovať syntaktické javy v texte, správne tvoriť a analyzovať syntaktické konštrukcie, poznávať ich formu, odlišovať ich významy a uplatňovať v súlade s normou syntaktické javy v písomnej i ústnej komunikácii
3. profesijné kompetencie: využitie vedomostí a zručností zo slovenskej syntaxi pri prekladoch z nemčiny do slovenčiny a zo slovenčiny do nemčiny,
4. prenositeľné kompetencie: komunikačné schopnosti založené na správnom štruktúrovaní viet, súvetí a textov; logické a analytické schopnosti súvisiace so systémovou povahou syntaktických vzťahov.

Stručná osnova predmetu

1. Syntaktické systémy slovenského jazyka – predmet syntaxe; základné jednotky – vymedzenie
2. Druhy syntagiem a ich štruktúra; spôsoby gramatického spájania v syntagmách – zhoda, väzba, primkýnanie.
3. Veta – typy viet podľa modálnosti, zloženia gramatickej štruktúry, (ne)prítomnosti rozvíjajúcich vetných členov.
4. Slovosled – aktuálne členenie výpovede; objektívny a subjektívny slovosled. Vetné členy – vymedzenie a základné rozdelenie (hlavné a vedľajšie vetné členy).

5. Hlavné vetné členy – podmet, prísudok; vetný sklad.
6. Vedľajšie vetné členy – prívlastok, predmet, príslovkové určenie. Vzťah vetných členov a slovných druhov.
7. Polopredikatívne konštrukcie – vymedzenie; funkcia; typy PPK
8. Expresívne syntaktické konštrukcie – systémové a nesystémové expresívne syntaktické konštrukcie.
9. Súvetie – vymedzenie; základná klasifikácia podľa počtu viet a vzťahu medzi vetami.
10. Jednoduché súvetia – typy priradovacích a podradovacích súvetí.
11. Nepravé priradovacie a podradovacie súvetia. Zložené súvetia.
12. Komplexný syntaktický rozbor.

Sylabus predmetu

1. Syntaktické systémy slovenského jazyka – predmet syntaxe; základné jednotky – vymedzenie
2. Druhy syntagiem a ich štruktúra; spôsoby gramatického spájania v syntagmách – zhoda, väzba, primkýnanie.
3. Veta – typy viet podľa modálnosti, zloženia gramatickej štruktúry, (ne)prítomnosti rozvíjajúcich vetných členov.
4. Slovosled – aktuálne členenie výpovede; objektívny a subjektívny slovosled. Vetné členy – vymedzenie a základné rozdelenie (hlavné a vedľajšie vetné členy).
5. Hlavné vetné členy – podmet, prísudok; vetný sklad.
6. Vedľajšie vetné členy – prívlastok, predmet, príslovkové určenie. Vzťah vetných členov a slovných druhov.
7. Polopredikatívne konštrukcie – vymedzenie; funkcia; typy PPK
8. Expresívne syntaktické konštrukcie – systémové a nesystémové expresívne syntaktické konštrukcie.
9. Súvetie – vymedzenie; základná klasifikácia podľa počtu viet a vzťahu medzi vetami.
10. Jednoduché súvetia – typy priradovacích a podradovacích súvetí.
11. Nepravé priradovacie a podradovacie súvetia. Zložené súvetia.
12. Komplexný syntaktický rozbor.

Odporúčaná literatúra

- Gregorík, P. 2022. Podmet v slovenčine. Formálna a sémantická charakteristika. Trnava : Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2022. 82 s. ISBN 978-80-572-0291-2.
- Gregorík, P. 2023. Prísudok a vetný základ v slovenčine : formálna a sémantická charakteristika. Trnava : Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave. ISBN 978-80-572-0411-4.
- GREGORÍK, P.: 2020. Veta v slovenčine a jej vlastnosti. Trnava: UCM, 2020. ISBN 9788057200826.
- KUMOROVÁ, Z. – PÍŠOVÁ, J. – PALECSKOVÁ, D.: 2011. Jazyková kultúra v akademickej komunikácii – I. diel. Trnava: UCM, 2011. ISBN 978-80-8105-280-4.
- MOŠKO, G.: 2006. Príručka vetného rozboru. 2. vyd. Prešov: Náuka. ISBN 80-89038-5.
- ORAVEC, J. – BAJZÍKOVÁ, E.: 1986. Súčasný slovenský spisovný jazyk. Syntax. 2. vyd. Bratislava: SPN.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský